

Ansvarsförsäkring för rådgivande konsulter

Detta villkor är numrerat efter ett system som lämnar utrymme för anpassningar till försäkrad verksamhet och vald försäkringsomfattning. Detta medför att numreringen inte alltid är löpande. Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet. Asterisk (*) i villkorstext anger att ordet finns förklarat under avsnitt Z. Definitioner.

Innehåll

C12 Ansvarsförsäkring för rådgivande konsulter	1
01 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet	
02 När försäkringen gäller	
03 Var försäkringen gäller	
08 Försäkringsbelopp	
11 Vad försäkringen gäller för	
12 Vad försäkringen inte gäller för	
42 Självrisk	
43 Skadeersättningsregler	
Q Säkerhetsföreskrifter	4
R När skada inträffat	5
X Allmänna undantag	7
01 Grov vårdslöshet och uppsåt	
02 Krig	
03 Atomkärnprocess	
Y Allmänna avtalsbestämmelser	8
01 Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen	
02 Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden	
03 Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring	
04 Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid	
05 Upplysningsplikt och riskökning	
06 Återkrav	
10 Personuppgiftslagen (1998:204)	
11 Gemensamt skadeanmälningssystem (GSR)	
12 Dubbelförsäkring	
13 Force majeure	
14 Preskription	
15 Lagar	
Z Definitioner	12

C12. Ansvarsförsäkring för rådgivande konsulter

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och dennes arbetstagare (de försäkrade) för skada orsakad i tjänsten och avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som muntligen eller skriftligen framställs mot den försäkrade under den tid försäkringen är i kraft under förutsättning att skadan orsakats av handling som företagits efter försäkringens begynnelse- eller den tidpunkt som anges i försäkringsbrevet.

02.1 Efteranmälningsskydd

Förnyas inte försäkringen vid förfallodagen eller upphör den genom uppsägning av bolaget gäller försäkringen för skadeståndskrav som framställs och anmäls till bolaget senast 12 månader efter försäkringens upphörande under förutsättning att skadan orsakats av handling som företagits under försäkringens giltighetstid.

Anmärkning

Med handling förstås även underlåtenhet att handla.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom Norden eller det geografiska område som anges i försäkringsbrevet.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Ansvar för rådgivande verksamhet

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt ren förmögenhetsskada* enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler som den försäkrade i sin rådgivande verksamhet tillfogar uppdragsgivare eller annan.

11.3 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt 48 § personuppgiftslagen (1998:204).

11.20 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk* åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan samt
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att erlagga.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1 Försäkringen gäller inte för

- skada i samband med konstruktionsarbete eller annat tekniskt arbete*
- skada som uppstår vid leverans av produkt
- skada som uppstår på levererad produkt eller kostnader som sådan skada kan medföra
- skada som tillfogas ägare, delägare eller arbetstagare i den försäkrade verksamheten
- någon form av garanti eller utfästelse av resultat eller ansvar, såvida inte skadeståndsskyldighet föreligger utan garantin eller utfästelsen
- böter, viten ersättning med karaktär av straffskadestånd (t ex "punitive damages") eller annan liknande ersättning
- skada som grundar sig på eller är en följd av att avtal mellan den försäkrade och annan hävs
- skadeståndskrav i de fall den försäkrade kan åberopa ansvarsbegränsning enligt avtal eller författning
- skada som är en följd av att uppdrag eller del därav inte redovisas i rätt tid
- skada genom felräkning vid in- eller utbetalning av kontanta medel
- skada som orsakas vid tillståndspliktig verksamhet enligt lag (2007:528) om värdepappersmarknaden, lag (2004:46) om investeringsfonder, lag (2005:405) om försäkringsförmedling, fastighetsmäklarlagen (2011:668) och revisorslagen (2001:883)
- skada som advokat samt biträdande jurist anställd vid advokatbyrå orsakar i sin verksamhet (advokatverksamhet)
- skada som den försäkrade eller någon för vilken han svarar, genom avtal åtagit sig att ersätta utöver gällande skadeståndsrätt eller i branschen gällande standardavtal
- indirekta skador (t ex utebliven vinst)
- krav som framställts av försäkrad mot en annan försäkrad som omfattas av detta försäkringsavtal
- miljöskada
- skada som orsakats genom brott
- skada genom luftfartyg, svävare, hydrokopter, motordrivet fordon, segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål
- personligt skadeståndsansvar i samband med styrelseuppdrag.

12.8 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för skada som uppkommit under sådana omständigheter att det för den försäkrade eller försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

12.9 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att anställda i ledande ställning varken haft eller borde haft kännedom om åsidosättandet.

12.30 Annan försäkring och arbetsskada

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring.

Försäkringen gäller inte för arbetsskada* och inte heller för skada som kan ersättas genom socialförsäkring, patientförsäkring, annan liknande försäkring eller ersättningsform.

Försäkringen gäller dock om lagenlig regressrätt föreligger mot den försäkrade.

42. Självrisk

Självrisken* är lägst den som anges i försäkringsbrevet.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Endast en självrisk uttas för skador som uppkommit av samma orsak även om de inträffar vid skilda tillfällen eller under olika försäkringsår.

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnaderna enligt C12.11.20
  - räddningskostnader enligt C12.43.2
- med avdrag för självrisk* enligt C12.42.

43.1 Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är det högsta belopp för vilket bolaget sammanlagt kan bli ersättningsskyldigt under samma försäkringsår.

Högsta ersättning för skadestånd på grund av intrång i immateriella rättigheter är maximalt 2 000 000 kr, dock högst försäkringsbeloppet om detta är lägre.

Flera skador anses som en skada om de uppkommit av samma orsak även om skadorna inträffat under olika försäkringsår.

43.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

43.3 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt avsnitt R.

43.4 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt R.

Q. Säkerhetsföreskrifter

02.1 Den försäkrade ska iaktta

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- att dokumentation i form av avtal och liknande handlingar i rimlig omfattning bevaras och på bolagets begäran företes när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa skadans omfattning eller om skadeståndsskyldighet föreligger.

02.2 Systemtest och leveranskontroll vid IT-verksamhet

Vid skada orsakad av fel i program eller system ska den försäkrade på bolagets begäran uppvisa dokumentation

- över att för databehandlingsområdet rimliga tester utförts
- avseende eventuella ändringar i system eller program som ägt rum efter test
- över att för databehandlingsområdet rimlig leveranskontroll skett

02.20 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i Q.02.1 och Q02.2 ersätts endast den skada som kan ha uppstått oberoende av detta.

R. När skada inträffat

02.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

02.2 Preklution -ersättningskrav

Anspråk mot försäkringen med anledning av skadeståndskrav mot försäkrad måste anmälas till bolaget inom 6 månader från det att försäkrad fick kännedom om skadeståndskravet. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvarighet.

02.3 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Den försäkrade är även skyldig att förhindra att den försäkrade ådöms skadeståndsskyldighet genom tredskodom.

Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter är bolaget fritt från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

02.4 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

02.5 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

02.6 Bedrägliga uppgifter

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

02.7 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget härom. Bolaget äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

02.8 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

X. Allmänna undantag

01. Grov vårdslöshet och uppsåt

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

02. Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

03. Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall, inklusive radonstrålning.

Y. Allmänna avtalsbestämmelser

01. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden räknas från kl 00.00 begynnelse dagen och är 1 år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkring på begynnelse dagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som bolaget genom utsänd avi underrättar honom om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har bolaget anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast 1 månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

02. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

02.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra

- 3 dagar efter uppsägningen vid första premieperioden (nyteckning)
- 7 dagar efter uppsägningen vid senare premieperiod.

02.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen före försäkringstidens utgång

- om försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget
- när de förhållanden som ligger till grund för försäkringen ändras på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning och som medför att risken för skada ökar.

02.5 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort.

02.10 Förändring av avtal vid terroristattack

Bolagets återförsäkring kan med anledning av skada orsakad av terrorism komma att förändras. Bolaget äger därför rätt att helt exkludera eller förändra sitt åtagande enligt detta avtal med anledning av skada orsakad av terrorism 7 dagar efter det att meddelande härom avsänts till försäkringstagaren.

03. Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring

03.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvarighet inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändningen av avi föreligger dröjsmål med premiebetalning. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

03.2 Förnyad försäkring

03.2.1 Uppgifter för förnyad försäkring

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren på anfordran utan dröjsmål lämna uppgift om

- årslönekostnaden*
- årsomsättningen*.

03.2.2 Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 1 månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Försäkringen förnyas under förutsättning att premien betalas inom här föreskriven tid.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare än inom föreskriven tid, dock endast under förutsättning att betalning sker innan försäkringen sagts upp. Bolagets ansvarighet inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

03.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats, gäller för tilläggspremien vad som sagts om första premien (se Y.03.1).

Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie.

03.4 Särskilda regler vid kontobetaling

Utöver vad som anges i Y.03.1 - Y.03.3 gäller bestämmelserna i kontoavtalet (autogiroavtalet).

Om kontot upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i Y.03.1 - Y.03.3.

Om kontot upphör att gälla på grund av bristande betalning har bolaget rätt att säga upp försäkringen enligt Y.02.1.

03.5 Särskilda regler vid annan delårsbetalning än konto

Premie för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 1 månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och bolagets ansvarighet upphör, d v s bolaget ansvarar inte längre för försäkringsfall. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp, återinträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

04. Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla ska bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början hade bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter bolagets uppsägning upphör att gälla återbetalar bolaget oförbrukad del av premien.

05. Upplysningsplikt och riskökning

05.1 Felaktiga eller ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades eller förnyades.

Den som vill teckna, utvidga eller förnya en försäkring ska lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga upplysningar och även utan förfrågan från bolaget ska försäkringstagaren lämna uppgifter som är av uppenbar betydelse för riskbedömningen. Om bolaget begär upplysningar enligt meningens ovan under försäkringstiden ska försäkringstagaren lämna sådana. Om en försäkringstagare inser att bolaget tidigare har fått oriktiga uppgifter eller ofullständiga uppgifter ska försäkringstagaren utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Har försäkringstagaren lämnat uppgifter, som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga, och har detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle ha gällt. Om bolaget med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

05.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i Y.05.1.

06. Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Återkrav mot privatperson får framställas endast om

- denne vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet, eller
- skadan har samband med dennes förvärvsverksamhet.

Bolaget har rätt att av den försäkrade återkräva vad som utgivits i skadeersättning om den försäkrade orsakat skadan genom grov vårdslöshet.

10. Personuppgiftslagen (1998:204)

Bolaget behandlar sådana personuppgifter som är nödvändiga för att fullgöra bolagets åtaganden enligt denna försäkring. Uppgifterna kan lämnas ut till annat bolag inom Bruns-kogs försäkringsbolag eller till andra bolag som bolaget samarbetar med.

Uppgifterna används bl a för att teckna och administrera avtal och fullgöra avtal och rättsliga skyldigheter. Uppgifterna används också för att ge en helhetsbild av försäkring och sparande inom Bruns-kogs försäkringsbolag och som underlag för att informera om och erbjuda bolagets olika tjänster samt för att ge god service i övrigt.

Huvudansvarig för behandlingen av personuppgifter är bolaget.

11. Gemensamt skadeanmälningssystem (GSR)

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningssystem (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Registret används endast i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för det gemensamma skadeanmälningssystemet är GSR AB, Box 24171, 104 51 Stockholm.

12. Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i försäkringsavtalslagen.

13. Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av arbetsmarknadskonflikt, konfiskation eller nationalisering, rekvisition, destruktion av eller skada på egendom genom order från regering eller myndighet.

14. Preskription

Den som vill göra anspråk på försäkringsersättning måste väcka talan mot bolaget inom 3 år efter att ha fått kännedom om att fordringen kunde göras gällande och i varje fall inom 10 år från det att fordringen tidigast kunde göras gällande, annars går rätten till ersättning förlorad.

Om anspråket har framställts till bolaget inom denna tid, är fristen enligt stycket ovan alltid minst 6 månader från det bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till kravet.

15. Lagar

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen.

Tvist angående tolkningen eller tillämpningen av detta försäkringsavtal eller frågor med anknytning till avtalsförhållandet ska avgöras enligt svensk lag i svensk domstol.

Z. Definitioner

Arbetskada

Med arbetskada avses skada som drabbar arbetstagare hos försäkringstagaren till följd av olycksfall i eller under färd till och från arbetet eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken.

Ren förmögenhetsskada

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Självrisk

Härmed avses det skadebelopp som försäkringstagaren enligt försäkringsvillkoren själv får svara för.

Tekniskt arbete

Med tekniskt arbete avses exempelvis sådan teknisk konsultverksamhet där standardavtalen "Allmänna Bestämmelser för Konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörverksamhet" (ABK), "Allmänna bestämmelser för konsultuppdrag till fast pris" (NKF) eller "Allmänna bestämmelser för konsultuppdrag på löpande räkning" (NKL) används.

Årslönekostnad

Med årslönekostnad avses för

- **aktiebolag och ekonomisk förening** - bruttolöner samt avgiftspliktiga förmåner (bil, kost, bostad m m) minskat med kostnadsavdrag för samtliga arbetstagare, d v s summan (årslönesumman) för senaste kalenderår av de månatliga redovisningarna i Skatteverkets blankett för Skattedeclaration under rubriken "Arbetsgivaravgifter och avdragen skatt att deklarerera för - Bruttolön, förmåner och kostnadsavdrag".
- **annat företag och enskild näringsidkare** - lönekostnaden enligt ovan samt det belopp (lön, arvode etc) som varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) för samma tid, som avses enligt ovan, tar ut ur rörelsen.

Årsomsättning

Med årsomsättning förstås försäljningssumman exklusive mervärdesskatt enligt årsredovisningen för senaste räkenskapsåret.

